

GWERZ WAR GANV

WAR DON : *An dukez Anna.*

A Blistin da Blouescat, a-hed gant ar mor braz,
Me a glev en dek parrouz kleier o tintan glaz ;
Biskoaz miz du hirvouduz, o c'houlen pedennou,
Na veskaz moueziou ken trist gant klemm an aveliou.

Er barrouz hanvet Sant-Ka, damdost da Zant-Malo,
Eo sonet ar glaz kentan da embann ar c'helo ;
Penez zo bet c'hoarvezet evit Breiz eun darvoud
A lako en dek parrouz poan spered hag hirvoud ?

En Sant-Ka, 'n toull ar vered, zo daouzek micherour,
Hag a boagn a gorf roched, ken tenn eo o labour,
Kas pourchas d'ar re varo, dre ma voint digaset,
Bep a archedik dister, ha c'hoaz n'akwitont ket.

Tud a bep tu diredet, 'weler 'n eur hirvoudi,

Koulskoude ar c'habiten na oa ket didrubuill
Ar vougen a oa teo-pok : glao hag erc'h gou
Ken e chomaz war 'r bale da vesa 'pad an no
Red eo bean war evez ouz ar mor braz, pa g

E vue 'oa tremenet war an dour pen-da-ben
En oabl levr an amzeriou e oa kustum da len
Ha na grede ket d'ean na war vor nag ochou
E oa gwest an Ankou koz d e bakan 'n e bep

Mez 'vit gallout e dizan êsoc'h war ar reier,
An Enebour tro-war-dro 'vougaz ar goleier ;
Pa zonje d'ar c'habiten 'oa gant e dol barrek,
Ar maro, krog en e zorn, e rene d'ar c'herrek

An holl a oa kousket mik d'unnek eur pe wa
An Yretened 'n e huzvad 'n e huzvad

GANV AN "HILDA"

WAR DON : *An dukez Anna.*

r c'habiten na oa ket didrubuilh ;
 oa teo-pok : glao hag erc'h gouee puilh,
 z war 'r bale da vèsa 'pad an noz :
 war evez ouz ar mor braz, pa groz.

menet war an dour pen-da-ben ;
 an amzeriou e oa kustum da lenn,
 ket d'ean na war vor nag ochou,
 n Ankou koz a e bakan 'n e beshou.

out e dizan èsoc'h war ar reier,
 tro-war-dro 'vougaz ar goleier ;
 c'habiten 'oa gant e dol barrek,
 g en e zorn, e rene d'ar c'herrek.

kousket mik d'unnek eur pe wardro ;
 'n e bese 'n e bese 'n e bese 'n e bese

Penoz an ineou kez, o kwitad ar bed-man,
 N'int ket en toull o zier bet klevet o ouelan ?

*
 **

En Plougoulm hag en Rosko, Cleder ha Plouescat,
 E oa, d'ar zul ar beure, abred an dud war droad :
 « Achu eo hon finijen, 'me mammou ha grage,
 Fin 'vo d'imp d'huanadi 'rôg ma vo noz fete.

Arsa 'ta, bugaligou, pa lak e boan ganac'h,
 Pedet Doue 'vit ho tad, ma chomo beo ha yac'h ;
 Pedet Doue 'vit ho tad ha 'vit ho preur hennan,
 M'o gwelin o-daou, e-berr, ken sard hag ho kwelan.

Allaz, greg, du-hont en od, 'barz an eur ma komzet,
 'Zo danzeet evidoc'h eur pred c'houero meurbed ;
 Hirie c'houi ne 'n ho nua ar C'halvar hag ar Groz

— Petra rec'h-hu, èl Breiz,
 Pa oa Breizis eleiz
 O c'houzanv poaniou braz
 Hag ar maro, siouaz,
 Er mor, e kreiz an noz ?
 — Me gase 'nè d'ar Baradoz.

Biskoaz miz du hirvouduz, o c'houlenn pedennou,
Na veskaz moueziou ken trist gant klemm an aveliou.

Er barrouz hanvet Sant-Ka, damdost da Zant-Malo,
Eo sonet ar glaz kentan da embann ar c'helo;
Penez zo bet c'hoarvezet evit Breiz eun darvoud
A lako en dek parrouz poan spered hag hirvoud?

En Sant-Ka, 'n toull ar vered, zo daouzek micherour,
Hag a boagn a gorf roched, ken tenn eo o labour,
Kas pourchas d'ar re varo, dre ma voint digaset,
Bep a archedik dister, ha c'hoaz n'akwitont ket.

Tud a bep tu diredet, 'weler 'n eur hirvoudi,
O tastam korfou maro war an od d'archedi;
Lod-all, 'n kichen an anaon, 'zo o pedi Doue,
'N eur blansoni bokedou da lakat war o be.

Ma zeod a sklaz em geno; krenan 'ra ma c'halon;
Piou 'badfe da dôl aman eur zellou dispouron?
O restôl korfou maro ar mor na ehan ket,
'Vel pa dlefe dislonkan kement torfed 'n euz gret.

Euz a greiz o be skrijus dek anaon 'zo tennet;
Mez dek-all 'zo ken buhan war an od astennet,
Ha du-hont, me wel n'oun ped o tont euz an dremwel
Da c'houl donezon eur be war douar Breiz-Izel.

A! na pebez kalonad d'an dud vad o c'hedal,
Gwelet bugale tener, goenvet rozen o zal,
Tud yaouank-flamm dismantret o gened, o yec'hed,
Korfou stlapet d'an ordaj 'vel brankou disklonzet;

Gwelet eur vam 'kreiz an dour ganti he c'hrouadur,
An eil stag ouz egile gant liammou an natur;
He diouvrec'h endro d'ean a skoulmaz 'n eur vervel,
Hag e hun war he c'halon evel en e gavel.

Tud vad, hastet 'ta rei d'e bep a blas er goudor;
Ken skwiz eo an anaon kez gant safar yud ar mor;
Ha te, ma zelen vihan, kân d'e 'vit aluzen
Eur werz trist 'vel o maro ha dous 'vel eur beden.

* * *

C'houec'h ugent 'oant partiet euz porz-mor Southampton;
En beo c'houec'h 'zo diskennet war an douar breton;
Mez ar re 'n euz ket tizet, 'n Ankou 'ra d'e gouelan;
Kollet 'deuz 'lec'h o bue pep plijadur bevan.

Lavaret 'devoa d'ar mor en eur gwitad Bro-Zaoz:
« Kas ac'hanomp prim d'ar gêr, d'Arvorik hon bro goz. »
Hag e oant pignet el lestr, sperejou dizoursi,
O kanan bep a zôn drant kement ha kimiadi.

— « 'Glevez te ket, kamarad, ni 'n em gavo varc'hoaz,
Mar be bolante Doue, er ger holl didrabas,
Hag eno koz vignoned dastumet tro d'an tan,
Ni a rey bep a barti gant hon zud goude koan. »

Ar vougen a oa teo-pok: glaz hag erc'h g...
Ken e chomaz war 'r bale da vesa 'pad an n...
Red eo bean war evez ouz ar mor braz, pa g...

E vue 'oa tremenet war an dour pen-da-ben...
En oabl levr an amzeriou e oa kustum da le...
Ha na grede ket d'ean na war vor nag ochou...
E oa gwest an Ankou koz d'e bakan 'n e be...

Mez 'vit gallout e dizan êsoc'h war ar reier...
An Enebour tro-war-dro 'vougaz ar goleier...
Pa zonje d'ar c'habiten 'oa gant e dol barreke...
Ar maro, krog en e zorn, e rene d'ar c'herc'h...

An holl a oa kousket mik d'unnek eur pe w...
Ar Vretoned, 'n o hunvre, 'grede d'e 'oant...
Gant kerent pe vugale o hun 'n o zier plouz...
Dirisk, 'kreiz douarou Breiz, e skeud an der...

Mez zouden eur strons euzus, eun drouz, eur...
O galvaz: « Savet breman, savet! 'me ar M...
Savet breman, 'me ar Mor, breman ni renk...
Allaz! allaz ma Doue! na dister tra eo 'n d...

Al lestr, toullet he c'hoste, a losk eur glemm...
Tec'het ha tec'het buhan dirag fas an Anker...
Pelec'h tec'hel ha penoz zovet e vue,
Pa n'euz en nep lec'h sikour nag en nep lec'h...

Aze, stok, an tarziou-mor a ziruilh er c'herc'h...
'Vel eur bagad kounnaret a chas-klanv o red...
Ar vein war al lestr a grog, 'vel dent o rigou...
« Me zo prest, 'me ar mor goue; deut oc'h-hu,

Neuze, war o zremenvan, 'kreiz an denvalije...
Na golo war an douar, nag en nê stereden,
Ar fe, golo binniget, a baraz 'uz d'o fenn,
Ha Doue hag ar Werc'hez 'roaz d'ê sklerijen...

Ar mor 'neuz e Stereden ha na guz gwech eb...
Anat, en kreiz an arne, da lagad nep a gred...
Bretoned paour, p'he gweljoec'h war doull pe...
Hoc'h ineou 'gimiadaz diboan euz ho korfou.

War al lestr damgoueledet e save c'hoaz kle...
Kri-forz ar vugaligou ha klemvan ar mammo...
Ar Vretoned a bedaz: « Doue! O espernet!
Ni 'zo kaled ouz ar boan; ar re-man nan int...

Mez ar beden-man, siouaz, a oe gret en aner...
Ar mor an euz distaget gante eun tól pounne...
Frailhet al lestr en tri fez, hag ar blei 'n euz...
An oaned hag o mammo koulz hag an holl...

Darn, en beg ar wern uhel bet pignet hanter...
A chom eno da skornan, daouzek eur war o...
Darn-all 'zo lonket ha darn flastret war ar re...
Pe stonket gant an tarziou a sko, 'vel skourje...

Penez 'ta! Ar c'herent paour kousket 'n o gw...
Nan int ket bet dihunet gant o mouez, kreiz a...

En Plougoulm hag en Rosko, Cleder ha Plouescat,
E oa, d'ar zul ar beure, abred an dud war droad :
« Achu eo hon finijen, 'me mammou ha grage,
Fin 'vo d'imp d'huanadi 'rôg ma vo noz fete.

Arsa 'ta, bugaligou, pa lak e boan ganac'h,
Pedet Doue 'vit ho tad, ma chomo beo ha yac'h ;
Pedet Doue 'vit ho tad ha 'vit ho preur hennan,
M'o gwelin o-daou, e-berr, ken sard hag ho kwelan.

Allaz, greg, du-hont en od, 'barz an eur ma komzet,
'Zo danzeet evidoc'h eur pred c'houero meurbed ;
Hirie c'houi po 'n ho pue ar C'halvar hag ar Groaz...
Ar mor zo 'paouez lazan ho pugel hag ho kwaz.

Pa oe brudet ar c'helo 'oa koilet an *Hilda*,
Mammou, breudeur ha grage a nijaz da Zant-Ka...
Eno, dirag an iliz, a dra zur e redaz
Daero euz ar re dristan 'zo bet skuilhet biskoaz.

Eur vam, da gorfik he mad, reudet war he barlen,
A gont nag e vo hepdan kaled he finijen ;
Aboue ma oa partiet, nag a wech 'deuz gouelet ;
'N eur ouelan e lavar c'hoaz : « *Ho polante bet gret !* »

Eun all mantret he zellou war eur c'horf archedet :
« Ne ket eur gwele kanvo am oa 'vidoud aozet !..
Ma Doue ! ma oan laouen o tont d'hen digemer,
C'houi 'oar !... Perag 'ta 'peuz ket e lezet dont d'ar gêr ? »

Eun tad, en eur daoulinan, a c'halv c'hoaz e vibien :
« Medalen ho pask kentan 'peuz miret 'n ho kerc'hen ;
Bugale, piou a glemfe, pan êt d'ar baradoz ?
Pedet, ma 'c 'h in davedoc'h hep dale da repoz ! »

Evelse, 'vel ioul fresk skuilhet war eur gouli,
Doujans ha fe ar c'hristen a deu d'o frealzi,
A zistân o c'halono, hag a ra d'ê tanvad
Ar vadelez a Zoue e-kreiz o c'halonad.

Gwelet int bet o tremen war riblen an henchou,
Gant pevar ugent arched 'n o rôg a goubladou ;
O zellou warzu an ne, e kerzent hep flach tam,
An natur pleget d'ar fe ; d'imp-ni pebez estlamm !

Savomp eta, Bretoned, hon fenn dreist d'ar goabren !
Kerzomp, kerzomp, Bretoned, hon zal er sklerijen !
Nep a vag eur fe galed a gav joa 'n e c'hlac'har ;
Nep a stou dirag Doue, n'hall netra hen diskar.

'Rôg klozan ar werz klemmuz zavet 'uz d'ar beiou
'Lec'h eo kousket hon breudeur troc'het berr o deiou,
Goullomp d'e gant hon feden repoz leun a dudi,
Hag astennomp d'ar re yeo hon dorn d'o c'honforti.

DIR-NA-DOR.